

MESTO KRÁSNO NAD KYSUCOU

Plán riešenia krízovej situácie v súvislosti s výskytom ochorenia COVID - 19

Dom s opatrovateľskou službou, Krásno nad Kysucou č. 664

Vypracovali : členovia krízového tímu

Schválil : Ing. Jozef Grapa

V Krásne nad Kysucou 06. mája 2020

Obsah

Účel krízového plánu.....	3
1 Informácie o ochorení.....	4
1.1 Charakteristika ochorenia.....	4
1.2 Prevencia.....	5
2 Zabezpečenie ochrany zamestnancov a prijímateľov sociálnej služby v Dome s opatrovateľskou službou.....	7
3 Riešenie krízovej situácie v DOS.....	10
3.1 Postup pri podozrení na COVID - 19.....	10
3.2. Postup pri výskyte ochorenia COVID - 19 v zariadení.....	11
3.3 Poskytovanie starostlivosti v DOS pri nedostatku personálu.....	12

Účel krízového plánu

Poskytovateľ sociálnej služby je v súlade s § 9 ods. 9 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) povinný oboznámiť svojich zamestnancov a prijímateľov sociálnej služby s postupmi a podmienkami spracovanými v zmysle prílohy č. 2 zákona. V súvislosti s epidemiologickou situáciou spôsobenou šírením vírusu SARS-CoV-2 je cieľom takýchto postupov **zabezpečiť prípravu na riešenie situácie v prípade karantény** v zariadeniach sociálnych služieb.

Plán riešenia krízovej situácie je predpokladom zabezpečenia adekvátnej reakcie mesta Krásno nad Kysucou ako poskytovateľa pobytovej formy sociálnej služby a celkového zvládnutia možnej krízovej situácie v Dome s opatrovateľskou službou. Prvá časť krízového plánu obsahuje informácie o ochorení COVID - 19 a spôsoby prevencie. Ďalšie kapitoly stanovujú záväzné postupy pri výskyte podozrivých a potvrdených prípadov nakazených zamestnancov a prijímateľov sociálnej služby. Tieto postupy a opatrenia smerujú k zabráneniu šírenia ochorenia.

1 Informácie o ochorení

V prvej kapitole je stručne charakterizované ochorenie COVID - 19, spôsob jeho rozširovania, možnosti liečby a základné príznaky ochorenia. Význam tejto časti krízového plánu spočíva najmä v skutočnosti, že úroveň pripravenosti na riešenie krízy je priamo úmerná (okrem iného) úrovni poznania rizika. Jeho správna analýza nám umožňuje predvídať a zároveň ovplyvňovať samotný priebeh krízovej situácie. Posledná podkapitola prvej časti krízového plánu obsahuje dôležité preventívne opatrenia.

1.1 Charakteristika ochorenia

Ochorenie COVID-19 je spôsobené novým koronavírusom - SARS-CoV-2, ktorý bol identifikovaný v Číne koncom roka 2019. Jeho najväčšia hrozba spočíva v tom, že sa šíri vzdušnou cestou (kvapôčkovou nákazou) a môžu ho prenášať aj tie infikované osoby, ktoré nemajú žiadne vonkajšie prejavy ochorenia, príp. len veľmi mierne. Inkubačný čas ochorenia je 2 až 14 dní, môže byť aj dlhší.

Jedným z najbežnejších symptómov je suchý kašeľ a dýchavičnosť. Relatívne skoro po infikovaní majú pacienti horúčky. V niektorých prípadoch sa pár dní pred respiračnými príznakmi vyskytujú aj bolesti brucha, zvracanie, nevoľnosť či hnačka (nejde o pravidlo, keďže COVID - 19 je ochorením dýchacích ciest). Ďalšie príznaky, ktoré sa môžu objaviť počas prvých dní ochorenia sú únava, bolesti krku, hlavy, kĺbov, svalov a zimnica. Pri stredne závažnom až kritickom priebehu sa vyvinie zápal pľúc. Doplnkový kyslík a mechanický ventilátor je potrebný pri syndróme akútnej respiračnej tiesne, kedy sa v pľúcach nahromadí tekutina. Ak liečba nefunguje, pľúca sú príliš zaplavené, aby sa do krvného obehu dostal kyslík. To je príčinou väčšiny úmrtí na COVID - 19. Na základe uvedených informácií možno zhrnúť najčastejšie príznaky ochorenia:

- ❖ horúčka nad 38 °C,
- ❖ kašeľ,
- ❖ sťažené dýchanie,
- ❖ bolesť svalov,
- ❖ bolesť hlavy,
- ❖ únava, malátnosť,
- ❖ strata čuchu a chuti,
- ❖ bolesti brucha, zvracanie, hnačka a iné.

Na základe informácií z krajín, kde sa COVID - 19 prudko rozšíril, možno konštatovať väčšie riziko nákazy v prípade starších ľudí vo veku od 60 rokov vyššie a ľudí s vážnymi zdravotnými problémami, napr. ochorenie srdca, pľúc, cukrovka, chronické ochorenia so znížením imunity. Rovnako pre tieto skupiny osôb platí väčšie riziko vzniku závažných symptómov a vyššia úmrtnosť.

Liečba ochorenia COVID - 19 je symptomatická, ide vírusové ochorenie, antibiotiká naň neúčinkujú. V súčasnosti neexistujú žiadne overené vakcíny proti koronavírusom (vrátane SARS-CoV-2), preto je veľmi dôležité zabrániť infekcii resp. jej ďalšiemu šíreniu. O možnostiach prevencie je nasledujúca podkapitola.

1.2 Prevencia

Najlepším spôsobom, ako zabrániť nákaze, je vyhnúť sa expozícii, t. j. stretnutiu s infikovaným človekom alebo expozícii vírusom). Jedným z opatrení v boji proti šíreniu COVID - 19 na území Slovenskej republiky je aj zákaz vychádzania a pohybovania sa na verejnosti bez prekrytia horných dýchacích ciest - napr. respirátor, rúško, šál, šatka. Význam spočíva v predchádzaní ďalšieho šírenia infekcie od infikovaných osôb.

Veľmi dôležitá je pravidelná a dôkladná hygiena, najmä časté umývanie rúk. Ide o najefektívnejší a najjednoduchší spôsob, ako vo veľkej miere predísť šíreniu respiračných infekcií vo všeobecnosti. Ideálne je umývať si ruky mydlom a teplou vodou po dobu aspoň 20 sekúnd, predovšetkým:

- ❖ po každom návrate domov z vonkajšieho prostredia,
- ❖ pred a po návšteve nemocnice, lekára,
- ❖ po cestovaní v prostriedkoch hromadnej dopravy,
- ❖ pred, počas a po príprave jedla a pred konzumáciou,
- ❖ po manipulácii so zvieratami a ich krmivom,
- ❖ po manipulácii s odpadom a odpadovým košom,
- ❖ po vyčistení nosa, kašľaní a kýchaní,
- ❖ pri akomkoľvek pociťovaní nečistých rúk.

Ak nie je k dispozícii mydlo a voda, treba použiť dezinfekčný prostriedok s obsahom minimálne 60 % alkoholu. Podľa možnosti je vhodné vyhýbať sa dotýkaniu často používaných povrchov na verejnosti, akými sú napr. tlačidlá výtahu, kľučky dverí, zábradlia a iné. Ak sa dotyku nedokážeme vyhnúť, ruku si treba prekryť servítkou, prípadne rukávom.

V domácnostiach sa odporúča čistenie a dezinfekcia priestorov vo zvýšenej miere (opäť ide predovšetkým o bežne používané predmety a povrchy, ktorých sa často dotýkame - stoly, kuchynské linky, vypínače, kľučky, toalety, vodovodné batérie, drezy, mobilné telefóny, klávesnice a iné).

K ďalším všeobecným zásadám prevencie možno zaradiť:

- ❖ vyhýbanie sa úzkemu kontaktu s ľuďmi s akútnym respiračným ochorením,
- ❖ obmedzenie pobytu v priestoroch, kde sa nachádza väčšie množstvo ľudí,
- ❖ nedotýkanie sa vlastnej tváre,
- ❖ kýchanie a kašľanie do jednorazovej servítky, ktorú je potrebné ihneď potom zahodiť do koša,
- ❖ denné sledovanie vlastného zdravotného stavu.

2 Zabezpečenie ochrany zamestnancov a prijímateľov sociálnej služby v Dome s opatrovateľskou službou

Dom s opatrovateľskou službou v Krásne nad Kysucou (ďalej len „DOS“) je zariadením opatrovateľskej služby s celkovou kapacitou 8 miest. V súčasnosti je v ňom poskytovaná celoročná pobytová forma sociálnej služby pre 7 prijímateľov sociálnej služby prostredníctvom 3 opatrovateľiek.

Vzhľadom na nepriaznivý vývoj epidemiologickej situácie spôsobenej novým koronavírusom SARS-CoV-2 pristúpilo Mesto Krásno nad Kysucou ako poskytovateľ sociálnej služby k zavedeniu viacerých nižšie uvedených povinností a obmedzení v súvislosti s prevádzkou DOS. S novými či aktualizovanými postupmi, usmerneniami, obmedzeniami, povinnosťami a ďalšími pokynmi súvisiacimi s epidemiologickou situáciou sú zamestnanci i prijímatelia sociálnej služby pravidelne oboznamovaní. Informovanie a úzku spoluprácu zabezpečuje koordinátor práce Mestského úradu v Krásne nad Kysucou.

1. Do odvolania platí prísny zákaz návštev (v prípade prijímateľa v poslednej fáze ľudského života sa bude prípadné umožnenie návštevy konzultovať s regionálnym úradom verejného zdravotníctva). Komunikácia s rodinnými príslušníkmi a blízkymi osobami prebieha výlučne telefonicky / elektronicky.

2. Pohyb prijímateľov je obmedzený na priestory zariadenia, ak by nepostačovalo obmedzenie na priestory DOS, poskytovateľ sociálnej služby pristúpi k obmedzeniu voľného pohybu i v rámci areálu zariadenia. Uprednostňujú sa aktivity vykonávané v užšom kruhu osôb, pokiaľ možno úplne individuálne. Opustenie DOS je možné len v odôvodnených prípadoch a na nevyhnutne potrebný čas (predovšetkým za účelom lekárskeho vyšetrenia).

3. Do odvolania je zavedené povinné denné sledovanie príznakov typických pre ochorenie COVID - 19 (náhly nástup aspoň jedného z troch príznakov - kašeľ, dýchavičnosť, horúčka) **vrátane povinného merania telesnej teploty** každému prijímateľovi sociálnej služby i zamestnancom dvakrát denne. V prípade objavenia sa príznakov ochorenia bude vykonané **okamžité telefonické hlásenie** ošetrojúcemu lekárovi a územne príslušnému regionálnemu hygienikovi, následne je službukonajúci zamestnanec povinný kontaktovať aj Mestský úrad (hneď ako to bude možné).

4. **Používanie vhodných osobných ochranných prostriedkov** (tvárové rúško, respirátor alebo iná alternatívna ochrana horných dýchacích ciest a rukavice) - prijímatelia túto povinnosť v priestoroch zariadenia nemajú.

5. **Zamestnanci sú povinní chrániť svoje zdravie**, aby neohrozovali seba ani prijímateľov sociálnej služby a **dbajú na zvýšenú osobnú hygienu** - najmä pravidelné dôkladné umývanie rúk teplou vodou a mydlom aspoň 20 sekúnd vždy pred odchodom z domu, po príchode do zariadenia, po použití toalety, po prestávke, pri zmene pracovných činností, pred prípravou jedla a nápojov, pred a po konzumácii jedla a nápojov, pred odchodom z práce, pri príchode domov a po každom priamom kontakte s inou osobou.

Zamestnanci sa ihneď po príchode do zariadenia prezliekajú do pracovného odevu a obuvi. V priestore zariadenia použijú „odkladací priestor“ na umiestnenie odevov i obuvi, v ktorých prichádzajú do DOS. Uvedený priestor musí byť vyčlenený takým spôsobom, aby bol osobný odev a obuv spoločne s ďalšími osobnými vecami personálu dostatočne oddelený od akýchkoľvek iných vecí a predmetov v zariadení. Tento „odkladací priestor“ je pravidelne dezinfikovaný a prijímatelia sociálnej služby k nemu nesmú mať žiadny prístup.

6. **Platia prísne hygienické štandardy.** Okrem respiračnej hygieny a častého umývania rúk je potrebné vo zvýšenej miere dezinfikovať všetky povrchy a pravidelne vetrať priestory. Celoplošne sa vykonáva dezinfekcia zariadenia aspoň jedenkrát denne, okrem toho sa podľa potreby dezinfikujú čistiacimi prostriedkami s obsahom chlóru alebo alkoholu kľučky, povrchy a iné bežne používané predmety. Prijímatelia sociálnej služby sú povinní podľa svojich možností a schopností samoobslužnými činnosťami denne udržiavať vo svojich izbách poriadok a čistotu. Rovnako ako zamestnanci dbajú na zvýšenú osobnú hygienu, nesmú používať spoločné uteráky alebo akékoľvek predmety osobnej potreby iných prijímateľov sociálnej služby.

Okrem všetkých vyššie uvedených obmedzení a povinností dodržiava personál zariadenia zásady bezpečnosti a ochrany zdravia a prísnych hygienických štandardov pri zabezpečovaní stravovania, a to najmä nasledovným spôsobom - pri prevzatí stravy u dodávateľa používa zamestnanec ochranné pracovné prostriedky (rukavice a ochranné rúško alebo inú vhodnú ochranu nosa a úst), osobný kontakt s dodávateľom je obmedzený na nevyhnutnú mieru, t. j. len za účelom odovzdania a prevzatia varníc a tepelnoizolačných obedárov. Medzi dodávateľom a osobou preberajúcou stravu je dodržiavaný primeraný odstup, akékoľvek sociálne kontakty sú v súvislosti so zabezpečením stravovania

neprípustné, zamestnanec neprichádza do styku s inou osobou ako s dodávateľom. Podávanie jedla v zariadení sa realizuje obvyklým spôsobom, rovnako i umývanie varníc, tepelnoizolačných obedárov a ďalšieho kuchynského riadu (personál obzvlášť dbá na zvýšenú hygienu a čistotu).

3 Riešenie krízovej situácie v DOS

Zamestnanci DOS aj prijímatelia sociálnej služby dodržiavajú prísne preventívne opatrenia a obmedzenia za účelom predchádzania výskytu ochorenia COVID - 19. Napriek tomu je nevyhnutné pripraviť súbor opatrení pre prípad vzniknutej krízovej situácie, aby na ňu poskytovateľ sociálnej služby dokázal včas a adekvátne reagovať.

Až do odvolania je interný krízový štáb pre riešenie všetkých záležitostí v súvislosti s možným výskytom ochorenia COVID - 19 v Dome s opatrovateľskou službou v Krásne nad Kysucou zložený z týchto členov:

<i>Por. číslo</i>	<i>Meno a priezvisko</i>	<i>Funkcia</i>	<i>Telefónne číslo</i>
1.	Ing. Jozef Grapa	primátor mesta	
2.	Jaroslav Pagáč	zástupca primátora	
3.	Vojtech Buchta	predseda sociálno - bytovej komisie	
4.	Jaroslav Pitoňák	zamestnanec civilnej ochrany	
5.	Mgr. Monika Jašeková	pracovníčka sociálneho oddelenia	
6.	Danka Špiláková	zdravotná sestra	

Primátor mesta, Ing. Jozef Grapa, je vedúcim interného krízového štábu. V prípade jeho neprítomnosti ho v plnom rozsahu zastupuje Jaroslav Pagáč. Pri neprítomnosti ostatných členov krízového štábu určí ich zástupcov vedúci štábu.

3.1 Postup pri podozrení na COVID - 19

V prípade podozrenia na ochorenie COVID - 19 je subjektom rozhodujúcim o postupe všeobecný lekár pre dospelých a regionálny úrad verejného zdravotníctva. Ich okamžité kontaktovanie zabezpečuje službukonajúci personál v zariadení. Do času, kým bude suspektná osoba vyšetrená tímom záchranej zdravotnej služby alebo prevezená do zdravotníckeho zariadenia na vykonanie odborného vyšetrenia, musí zostať umiestnená v prísnej izolácii podľa odporúčaní odborného pracovníka regionálneho úradu verejného

zdravotníctva. Miesto tejto izolácie závisí od toho, či bude podozrenie u prijímateľa sociálnej služby alebo zamestnanca DOS nachádzajúceho sa vo svojom domácom prostredí.

V prípade podozrenia na strane prijímateľa sociálnej služby je potrebné označiť jeho izbu ako infekčnú (alebo iným spôsobom tak, aby bola zrejmá nutnosť dodržiavania režimových opatrení a bariérovej ošetrovacej techniky).

Ak je suspektnou osobou zamestnanec, zostane bezodkladne v domácom prostredí a telefonicky kontaktuje Mestský úrad Krásno nad Kysucou. O prípadnom nariadení karantény, jej trvaní a ukončení rozhoduje regionálny úrad verejného zdravotníctva.

3.2. Postup pri výskyte ochorenia COVID - 19 v zariadení

Pri ochorení prijímateľa sociálnej služby je základnou prevenciou šírenia vírusu v zariadení izolácia chorého a jeho kontaktov v období nákazlivosti, t. j. 14 dní resp. podľa pokynov lekárov. Poskytovateľ sociálnej služby informuje príbuzných klienta o všetkých záležitostiach v súvislosti s ochorením klienta a postupuje v spolupráci s nimi. Presun do nemocnice sa podľa potreby zabezpečí len u osoby, ktorej zdravotný stav si to bude vyžadovať, pričom veľmi dôležité je zohľadniť aj jeho doterajšie zdravotné problémy. Poskytovateľ sociálnej služby sa bude riadiť pokynmi a odporúčaniami lekárov a regionálneho úradu verejného zdravotníctva.

V prípade izolácie chorého klienta v zariadení musí personál vo zvýšenej miere monitorovať a dokumentovať jeho zdravotný stav. Všetky činnosti je potrebné zaznamenať takým spôsobom, aby bola zachovaná kontinuita starostlivosti pri výmenách personálu. Okrem iného bude vedená evidencia výsledkov meraní telesnej teploty, tlaku krvi, pulzu a frekvencie dýchania podľa pokynov lekára, najmenej však trikrát denne - ráno, popoludní a večer. V prípade namerania hodnoty vitálnych funkcií s odchýlkou od normálnych hodnôt treba ihneď kontaktovať ošetrojúceho lekára a ďalej postupovať na základe jeho pokynov.

Počas prípadnej karantény budú v zariadení nepretržite prítomné dve opatrovatelky - p. Danko Špiláková a Katarína Kubišová, ktoré vyjadrili ochotu zotrvať v krízovej službe 24/7 po dobu 14 dní. Pre tento účel pozostáva ich základné osobné vybavenie zo spacáku, toaletných potrieb, liekov, nevyhnutného ošatenia na dva týždne, vecí osobnej potreby, knihy alebo iných pomôcok na využitie voľného času. Dočasne bude pre tieto zamestnankyne vyčlenená spoločenská miestnosť (nakoľko zariadenie je pred plánovanou rekonštrukciou a iné vhodné priestory na odpočinok a prespatie personálu sa v ňom nenachádzajú a tiež vzhľadom na skutočnosť, že klienti majú momentálne uprednosťovať individuálne aktivity

pred stretávaním sa v spoločenskej miestnosti). Karanténa chorého klienta bude realizovaná v izbe č. 1 na druhom nadzemnom podlaží. Rovnako ako pri suspektnej osobe musí byť miestnosť označená (ako infekčná / nápisom „Karanténa“ alebo iným vhodným spôsobom). Pri výskyte viacerých chorých sa izby klientov na treťom nadzemnom podlaží reorganizujú z dvojlôžkových na trojlôžkové.

Stravovanie bude v prípade karantény zabezpečovať poverený pracovník mestského úradu za prísneho dodržania podmienok uvedených v závere druhej časti krízového plánu. Okrem týchto opatrení sa zavedie aj používanie ochranných plášťov / overalov alebo iných odevov (povinnosťou poskytovateľa je zabezpečiť takéto ochranné odevy ihneď po schválení krízového plánu, aby boli v prípade potreby okamžite dostupné poverenej osobe pri preberaní stravy u dodávateľa a zamestnancom DOS, ktorí budú v karanténe v zariadení zabezpečovať výdaj stravy klientom).

3.3 Poskytovanie starostlivosti v DOS pri nedostatku personálu

Ak by v dôsledku ochorenia COVID - 19 nastala situácia, že poskytovateľ sociálnej služby nebude mať k dispozícii potrebný počet kvalifikovaných zamestnancov, zväži v súčinnosti s krízovým štábom modifikáciu organizovania zmien - najmä predĺženie zmeny. V krajnom prípade a za prísneho splnenia podmienky dodržania ochrany prijímateľa sociálnej služby pred rizikom umiestnenia do rizikového priestora prichádza do úvahy i možnosť dočasnej rodinnej opatery v rodinnom prostredí. Mesto Krásno nad Kysucou ako poskytovateľ celoročnej pobytovej formy sociálnej služby má aj mimo krízovej situácie k dispozícii priebežne aktualizované informácie o tom, pri ktorých klientoch by bol takýto postup možný (najmä vzhľadom na veľkosť zariadenia - kapacita 8 prijímateľov).

Zvýšená pozornosť, primeraná (lekárska) starostlivosť a včasná pomoc musí byť aj pri obmedzenej prevádzke zabezpečená v prípade prijímateľa sociálnej služby:

- ❖ so zhoršeným vedomím a orientovaním,
- ❖ ktorý je nepokojný, má sklony k agresivite,
- ❖ s novovznikajúcimi príznakmi infekcie (predovšetkým kašeľ, dýchavičnosť a horúčka), s novými bolesťami, novovzniknutými alebo zhoršenými opuchmi, vracaním či nevoľnosťou,
- ❖ s novovzniknutým úrazom,
- ❖ s prejavmi krvácania (vrátane krvácania do moču alebo stolice) a v prípade
- ❖ umierajúceho klienta.

Rovnako je potrebné obzvlášť sledovať iné zhoršenia zdravotného / psychického stavu prijímateľov sociálnej služby.

Pri organizácii činností s nedostatkom personálu sa dočasne upustí od tých činností, ktoré možno prechodne neposkytovať a ich neposkytovanie klienta bezprostredne neohrozí na živote a zdraví. Hlavným cieľom počas takejto situácie bude realizovať alebo zabezpečiť nevyhnutné činnosti na stabilizáciu a následné zlepšenie zdravotného stavu. Schému konkrétnych priorit a prípadný možný odklad aktivít v prípade nedostatku kvalifikovaného personálu vyjadruje nasledujúca tabuľka:

<i>Činnosti</i>	<i>Orientačná tolerancia odkladu</i>
Individuálne činnosti na záchranu života (poskytovanie prvej pomoci a iné)	<u>žiadna tolerancia, potrebné konať bezodkladne!!!</u>
Podanie jedla diabetikom	najviac 30 minút od podania inzulínu
Opatrenia na zníženie horúčky nad 38 °C	30 minút
Tlmenie bolesti	15 minút až 60 minút
Podanie inzulínu diabetikom	60 minút
Podanie antibiotík v stanovenom intervale resp. s čo najkratším oneskorením	60 minút
Vylúčenie dehydratácie klientov	2 až 3 hodiny - len ak nie je indikovaná zvýšená hydratácia
Polohovanie rizikových klientov z hľadiska vzniku preležanín	60 minút až 4 hodiny - v závislosti od stupňa rizika ich vzniku
Zabezpečenie výživy	2 až 3 hodiny - ak klient nie je diabetik
Hygiena, ošetrovanie rán	znesie aj jednodňový odklad - ak nie je prítomné znečistenie močom alebo stolicou

